

תשצב הלכות עירובין שעה־שעו

העלוונים הסמוכים לעליה אנשי עליה משתמשים בו והנשאר בין עשרה התחתונים עד תחלת עשרה העלוונים מן הזויים היוצאים שניהם אסורים להשתמש בהם בכלים ששבתו בבתיים אלא אם כן עירבו יחד בני החצר עם בני העליות:

שעו בור ובאר שבין שתי הצירות ובו ד' סעיפים:

א בור שבין ב' הצירות^א ואין ביניהן פתח או הלון שיוכלו לערב^ב או שיש ביניהן ולא עירובי^ג אין ממלאין ממנו בשבת שהרי רשות שניהן שולמת שם^ד אלא אם כן עשו לו מחיצה עשרה טפחים למעלה מן המים להוכיח הפרשה בין רשות זו לזו^ה שבמחיצה זו אומרים גוד אחית למטה עד קרקעית הבור כמו שנתבאר בסופן שנה"י^ו הואיל ויש בה הכיר^ז וזכרון שלא יבואו למלטל מחצר לחצר במקום אחר שלא במקום מילוי מים שבמים בלבד הקילו לומר גוד אחית^ח מטעם שנתבאר שם^ט אבל כותל החצר שמהלך על גבי הבור אינו נדון משום מחיצה^י לפי שאין בו הכיר כלל הואיל ולא נעשה בשביל כך^{יא}.

ואם המחיצה היא כולה בתוך המים צריך שהיא טפח יוצא ממנה למעלה מן המים^{יב} כדי שתהא והפרשה ביניהן ניכרת^{יג} ואם היא כולה למעלה מן המים צריך שהיא טפח ממנה משוקע במים^{יד} למנוע הדלי מלולך ולהצוב מים מרשות חבירו^{טו} ואף שגם עכשיו הולך הדלי מתחת המחיצה לרשות חבירו אין בכך כלום שקל הוא שהקילו חכמים במים^{טז} שלא להצריך בהם מחיצה גמורה להבדיל בין מים למים לגמרי אלא שהיא נראה כמובדלים^{יז} ולא יהא נראה שזה דולה מרשות חבירו אלא כאילו כל אחד דולה מרשותו.

וכן אם הניחו על פני הבור קורה רחבה ד' טפחים^{יח} זה ממלא מצד זה וזה ממלא מצד זה שהקילו במים לומר פי תקרה יורד וסתם משתי רהותיה^{יט} וכאילו פי התקרה הוא מחיצה יורדת עד קרקעית הבור וכאן אין לחוש שיהא נראה שזה דולה מרשות חבירו לפי ששיערו חכמים שאין דלי מהלך יותר מד' טפחים^כ וא"כ לא יחצוב מים מצד הב' של הקורה שהוא רשות חבירו^{כא} ואף שהוצב מתחת הקורה ושם רשות שניהם שולמת אין בכך כלום^{כב} שהקילו חכמים במים^{כג} ולא חששו אלא שלא יחצוב הדלי מצד הב' שאז נראה לעין שהוצב מרשות חבירו משא"כ תחת הקורה אינו ניכר כ"כ שרשות חבירו

א תוס' פ"ג, א. מור וש"ע ס"א.
ב רש"י סוכה פ"ג, א. ד"ה בור שבין.
ג מור וש"ע שם.
ד רש"י פ"ג, ר"ע"א. תוס' פ"ג, ב. ד"ה הא קאילו. וראה גם לעיל ס"ה שנה ספ"ג. ס"ה שנה ס"ג.
ה תוס' פ"ג, א. ד"ה העירובין. וראה גם רש"י שם ד"ה בין מתוך אוננו. לבוש ס"א.
ו סעיף א.
ז רש"י שם ד"ה שישקע. רמב"ם הל' שבת פמ"ו ה"ג.
ח וראה גם לעיל ס"ה שנה ס"ג.
ט נגרא פ"ג, ב.
י סעיף י.
יא כת"ק במשנה שם. מור וב"ב ד"ה ומ"ש ובבב"ר שתיא.
יב רש"י פ"ג, א. במשנה ד"ה עשו ליה. תוס' פ"ג, ב. ד"ה אלא. ובבב"ר ס"ה שנה ס"ה וש"ג.
יג ד' חז"א שם. ש"ע שם. וב"ה לעיל ס"ה שנה ס"א.
יד תוס' שם ד"ה העירובין. לבוש שם.

יז ב"דיתא שם. מור וש"ע שם. וראה גם לעיל ס"ה שנה ס"א.
יח ר"ח הובא ברא"ש פ"ח מוס"י ז. תוס' פ"ג, ב. ד"ה הא קאילו. וראה מ"א ס"א.
יט כ"ח ברא"ש שם. וראה רמב"ן במלחמות שם. הגהות הב"ח לר"ה שם. ובבב"ר ס"ה שנה ס"ה וש"ג.
כ תוס' פ"ג, א. ד"ה העירובין. וראה גם לקמן ס"ה הב ס"א.
כא רב נחמן אמר רבה בר אבהו שם, פ"ג, רע"ב. רש"י שם ד"ה מתחת. מור וש"ע שם.
כב משא"כ בשאר מקומות שצריך שישאו עכ"פ ב' מחיצות דמוקות זו בזו, כדלעיל ס"ה שסא ס"ה וש"ג.
כג וראה קרבן נתנאל פ"ח ס"ז אות ט. מ"ה וענינים.
כד נגרא שם. מ"א ס"ב.
כה רש"י שם ד"ה לאריך ניסא.
כז ע"י תוס' פ"ג, ב. ד"ה הא קאילו.
כח נגרא שם. מ"א שם.

הלכות עירובין שעו

תשצג

שולטת שם ואין נראה כחוצב מרשות חבירו וכן הקילו במים ולא חששו מה שהמים מתערבים והולכים מצד זה של המחיצה או הקורה לצד הכי והלה רולה אותם שם¹¹.

ובל זה למלאות המים ולהכניסם לבית¹² או אפילו ישתמש בהם בחצר אלא שדולה ברלי ששבת בבית¹³ אבל אם שבת בחצר אין צריך שום תיקון לביר למלאות ממנו לחצרות שהרי כל החצרות רשות אחר הן לכלים ששבתו בתוכן אעפ"י שלא עירבו כמו שנתבאר בס"י שע"ב¹⁴:

ב ואם אין הביר קרוב לבי' החצרות¹⁵ אלא רחוק מכל אחד ד' טפחים כגון שיש שביל קטן בין כתלי כ' חצרות והביר בתוכו¹⁶ אם אין שום חצר פתוחה לו בפתח גמור אלא ממלאין ממנה דרך חלונות הפתוחים לו משתי החצרות¹⁷ אם יש מן החלונות למים י' טפחים שתשמיש מילוי זה הוא תשמיש בקושי¹⁸ שניהם מותרים למלאות ממנו בשבת ואינן אוסרים זה על זה אפילו הוא של שניהם בשותפות כיון שאינן משתמשים בו אלא בוריקת הדלי באויר ברוחב ד' טפחים¹⁹ ואין אדם אוסר על אויר חבירו דרך שהוא ברוחב ד' טפחים לפי שאין זה חשוב תשמיש כלל²⁰ ואינו כדאי לאסור על חבירו אלא א"כ הוא בתוך עשרה²¹ עיין סי' שע"ה²².

אבל אם חצירות פתוחות לשביל רשות שניהם שולטת בו והרי הוא בחצר של שניהם ואסורים בו עד שייערבו²³.

כמה דברים אמורים כשהשביל הוא רשות היחיד אבל אם הוא כרמלית כגון שמפולש בשני ראשיו לכרמלית אפילו אם הביר מופלג מכתלי החצרות ד' טפחים אסור למלאות ממנו אא"כ מקיפתו חוליא גבוה עשרה²⁴ כמו שנתבאר בס"י ש[נ]ד"ד²⁵:

ג שתי חצרות וביניהן ג' חורבות²⁶ שאין בעליהן דרין בהן²⁷ ומוקפות מחיצות הן מכל רוחותיהן והרי הן רשות היחיד גמורה אלא שהן פרוצות זו לזו (במילואין²⁸) או כיותר מעשר אמות) ויש לכל אחת מהחצרות חלונות פתוחים להורבה שאצלה הרי כל אחד מותר באותה שאצלה להשתמש בה דרך חלונות ע"י שלישול וזריקה הואיל ואין לו בה תשמיש גמור כחול שאין לו פתח פתוח לה אלא חלון אין פרצת המחיצה אוסרת²⁹.

ומותר להשתמש ככולה וחבירו אינו אוסרה עליו ואעפ"י שגם חבירו משתמש בה כחול שזורך דרך אויר שלו כפרצה עד תוך חורבה זו מכל מקום כיון שלחבירו אין לו בה אלא ע"י זריקה באויר ברוחב ד' טפחים ויותר אינו יכול לאוסרה עליו ונותנים אותה לו שיש

לו ר"י בתוס' שם ס"ה בור (ה"ר או כרמלית). עבודת הקדש שם (ה"ד).
לח סעף א, לענין רה"ר. ושם (ובס"י שוב ס"ד), שכרמלית מותר (כשראש החבל ברזו שהוא ברז"ל, משא"כ הכא שמשפט דרו לחוין). וראה שם, שבאינו מופלג ד' טפחים מותר אף ברה"ר (כשאנו בין כ' חצרות, משא"כ כאן).
לט רב שם פה, סע"א (בתים). מור וש"ע ס"ג.
מ כרלקניץ בסוף הסעף וש"פ.
מא ע"י רש"י שם ד"ה ג' חורבות (מחיצות פרוצות זו לזו) וצ"ע (שא"כ הן חורבה אחת אויכה).
מב רש"י שם ד"ה זו משתמש. שם ע"ב ד"ה לא העביר כחצונה. לבוש ס"ג.

נד תוס' שם דף פג, א ר"ה הערבים.
כה הגהות מייחוסיות הל' שבת פמ"ז אות כ. ח"א ס"ק ג.
כו הגהות מייחוסיות רמ"א ס"א.
כז סעף א.
כח אר"י פה, א לדב. מור ורמ"א ס"ב.
כט רש"י וחוסי שם ד"ה בור שבין. סור ולבוש ס"ב.
ל רש"י שם ד"ה זה מוציא. מור ורמ"א שם.
לא כרלקניץ ס"י סעף א.
לב דהוי תרתו לריעותא. ס"ז ס"ק ג.
לג רש"י שם ד"ה אלא כסמכות. (ולא תשמיש הוא).
לד מ"ז שם.
לה סעף ב.
לו עבודת הקדש שע"י ג סוף ס"ט. מ"א ס"ק ה.

תשצד הלכות עירובין שעורשעו

לו בה תשמיש נוח בשלשול סמוך לחלונו ואין חבירו יכול להשתמש בה בשבת על ידי זריקה באויר מפני שהוא אוסרה על חבירו¹⁰⁰.

אבל חורבה האמצעית¹⁰¹ כיון שהיא רחוקה משניהם ואין לשניהם בה אלא תשמיש ע"י זריקה באויר ברוחב ד' מפתים אינן אוסרים זה על זה ושניהם מותרים בה בשבת¹⁰² אעפ"י שלא עירבו יחד.

ואם שלשתן סמוכות לבתים כגון שהאמצעית היא כנגד השתיים כג' רגלי הקנקן¹⁰³ כל אחד מותר בחורבה שאלו והשלישית הקרובה לשניהם שניהם אוסרים בה¹⁰⁴ לפי שיש לשניהם בה תשמיש נוח בשלשול סמוך לחלון ואוסרים זה על זה¹⁰⁵.

והורבות אלו אף על פי שיש להם בעלים מותרים בני חצרות הסמוכות להן להשתמש בהן ואין הבעלים אוסרים עליהן הואיל ואינן דרים בהם¹⁰⁶ והירה בלא בעלים אינה אוסרת כמו שנתבאר בס"י שע"א¹⁰⁷:

ד' בית הכסא שבין ב' בתים¹⁰⁸ וכל אחד נפגה לו מביתו¹⁰⁹ או אפילו עומד בין ב' חצרות וכל אחד נפגה לו מחצרו¹¹⁰ אם הוא של שניהם בשותפות¹¹¹ ולא עירבו יחד אוסרים לפנות לו לכתחלה¹¹² בשבת לפי שהוא כחצר של שניהם והצואה היא ככלים ששבתו בבית¹¹³ ואסור להוציאם אפילו מחצר לחצר עד שיערבו יחד או יעשו לו תיקון:

שעז דין ב' עליות זו כנגד זו הפתוחות לחצר וכו' סעיף אחר:

א שתי דיוטאות¹¹⁴ של עליות זו כנגד זו הפתוחים לחצר קטנה שאין בה ד' אמות על ד' אמות¹¹⁵ שאין שופכין לה מים בשבת אלא א"כ עשו בה גומא בחוקת סאתים כמו שנתבאר בסיומן שנ"ז¹¹⁶ והעליות שבדיוטא זו עשו גומא בחצר סמוך למרפסת שלהן¹¹⁷ והדיוטא שכנגדה לא עשו אם עירבו ב' הדיוטאות עם בני החצר כולן מותרים¹¹⁸ לשפוך בחצר על סמך גומא שעשתה דיוטא האחת לפי שגומא אחת מתרת אפילו לאלף דיוורין שבחצר מטעם שנתבאר בסיומן שנ"ז¹¹⁹.

ואם עירבו לעצמן ולא עירבו עם בני החצר שהם אוסרים להוציא לחצר כלים ששבתו בעליות כמו שנתבאר בסיומן שע"ה¹²⁰ אעפ"כ אותה דיוטא שעשתה גומא בחצר סמוך למרפסת שלה מותרת לשפוך מימיה במרפסת שלה¹²¹ והמים יורדים במרפסת לגומא

מג רש"י שם ושם. לבוש שם.
מד רב שם ע"כ. מור וש"ע שם.
מה רש"י שם ד"ה מ"ו מברת. מ"ז ס"ק ד. מ"א ס"ק ז.
מו ראה ע"ז לקמן ס"י שגח ס"ב.
מז רב שם. רש"י שם לא תעבדא כחצובא. מור וש"ע שם.
מח רש"י שם. מ"ז ס"ק ה. מ"א ס"ק ה.
מט חס"י שם פה, א ד"ה שני בתים. ד"ז ש פ"ה מוס"י ג. טור. לבוש שם.
נ סעיף א.
נא הנהות מייסונויות הל' שבת פפ"ז אות ד' בשם רבינו שמשון. מרדכי שבת רנז שער. ש"ע מ"ה. וכו"ל לעיל ס"י שנה ס"ב.
נב שמו היו ככלים ששבתו בבתי ובדלקמן.

סימן שעז
א חושנת פח, א. מור וש"ע.
ב רש"י שם ד"ה דיוטאות. ב"י ד"ה דעה המיויר רמ"א.
ג סעיף א.
ד רשב"א ורמב"ם שם ד"ה וכן שתי דיוטאות.
ה אב"י ורמב"ם שם פ"ה מע"ב – פ"ה רע"א. מור וש"ע.
ו סעיף ב.
ז סעיף א.
ח מור לפרשת רב"ח.